

Vellykket satsing på utsatte grupper

 JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

I nesten ti år har tannhelsetjenesten i den danske byen Kolding drevet et lokalt og vellykket initiativ rettet mot byens utsatte grupper. Nøkkelen til suksessen er en god samarbeidspartner og et godt etablert og pedagogisk opplagt behandlingsprogram.

Flere ganger i uken står tannleger i byen Kolding på Sør-Jylland klare til å gi tannbehandling til byens mest utsatte personer.

Initiativet som startet i 2014 er i dag permanent og komplettert med et parallelt nasjonalt program for tannhelse for personer som befinner seg utenfor det etablerte samfunnet.

Tilbudet i Kolding er knyttet til den danske sosialtjenesteloven, der utsatte grupper som har dårlig økonomi kan søke økonomisk stønad til tannbehandling.

– I 2014 startet vi et samarbeid med «Folkekjøkkenet» her i Kolding, det er et sted der hjemløse kan gå for å få seg et måltid, sier Chris Holm Christensen, overtannlege ved den offentlige tannhelsetjenesten i Kolding.

I løpet av de åtte årene som tilbudet om tannbehandling for utsatte grupper har eksistert, har vi tilpasset det for å gjøre det lettere å komme i kontakt med dem som

trenger å oppsøke tannhelsetjenesten, men som av forskjellige grunner ikke gjør det.

– I et par år nå har vi samarbeidet med den offentlige arbeidsformidlingen i Kolding, Jobcentret. De som søker arbeid og de som søker seg til utdanning er ofte motiverte til å oppsøke tannlege, men kan av en eller annen grunn ha problemer med å starte prosessen på egen hånd. I tillegg har de som er registrert hos arbeidsformidlingen muligheten til å søke om økonomisk stønad til behandlingen.

Til å begynne med får de en verdikupong på DKK 600, som kan brukes til en første undersøkelse. De kan deretter søke om tilskudd til videre behandling etter at en fullgod behandlingsplan er opprettet av valgt tannlege.

Hver uke

Hver mandag får tannklinikken på helsesenteret i Kolding sentrum, en by med nesten 60 000 innbyggere, besøk av Jobcentret og en gruppe potensielle pasienter som er registrert hos arbeidsformidlingen. I det første stadiet hvor den enkelte mottar innledende informasjon, er det viktig å gå forsiktig og uformelt frem og på forskjellige måter forsøke å hjelpe til med å passere de ulike administrative hindringene.

– Hvordan vil du i dag karakterisere interessen blant de som kommer til dere gjennom samarbeidet med arbeidsformidlingen?

– Det er en stor interesse i dag, og det har det vært lenge. I dag er vi nødt til å sette mange på ventelister fordi alle ikke kan få behandling så fort som de ønsker. Hvert besøk resulterer vanligvis i at tre eller fire personer vil søke seg videre for å få en første undersøkelse.

Bakgrunnen for den store interessen, ifølge Chris Holm Christensen, er at klientene på Jobcentret har en god motivasjon for å søke tannbehandling som en del av veien mot en fremtidig jobb eller studier.

Privat klinikk

Avtalen som gjelder for det kommunalt finansierte prosjektet er at de som velger å fortsette med behandlingen må gjøre det hos en privat tannlege. Dette er for at alle skal ha samme konkurransevilkår og for at den enkelte skal ha mulighet til å velge sin egen tannlege.

En forklaring på at satsingen har blitt så vellykket, kan være at prosessen er så enkel.

– Mange av disse personene er lei av samtaler med forskjellige støttepersoner og all administrasjon som ofte kreves for at de skal kunne dra nytte av et tilbud. Vi prøver å gjøre alt så enkelt som mulig uten administrativt bry. Det viktige er å kunne foreta en rask vurdering av tannstatus og være forberedt på å svare på spørsmål som vi ikke alltid er så vant til å få. Det kan også være et veldig emosjonelt møte fordi mange er veldig lei seg over tannstatusen sin, sier Chris Holm Christensen.

Det er viktig å være sosialt kompetent for å kunne håndtere de forskjellige situasjonene.

Den offentlige helsetjenesten i Kolding i Danmark driver et vellykket program i samarbeid med private tannleger for å få utsatte personer inn til tannbehandling.

– Vi hjelper disse personene videre i livet, noe som er positivt både for den enkelte og for samfunnet, sier Chris Holm Christensen, overtannlege ved den offentlige tannhelsetjenesten i Kolding. Foto: Kolding kommune

Dentalstøp

Import

Kvalitet til lavpris

@ import@dentalstoep.no

☎ 55 59 81 70

🌐 dentalstoep-import.no

- ➔ Vi framstiller og trimmer alle modeller i Norge
- ➔ Ansvar for det tann-tekniske produktet ligger hos oss
- ➔ All kontakt foregår på norsk, med oss i Norge

- ➔ 5 års garanti på fast protetik, og 3 år på avtagbar
- ➔ Vi henter og sender arbeid daglig med Postnord, til hele landet. For å bestille opphenting, ring oss på 55 59 81 70, så ordner vi resten for dere

Vi tar også imot digitale avtrykk fra alle kjente system

– Som undersøkende tannlege for denne gruppen, må du være forberedt på å lytte til deres skjebner og historier, og det må være rom for det. Tanken er at når de går herfra skal pasienten føle seg trygg på en kommende behandling og føle at noen har hatt tid til å lytte til dem.

Hensyn

Den innledende undersøkelsen i forbindelse med det første møtet, er omfattende og veiledende for fremtidig behandling.

– Det kan ofte bli mer samtale enn behandling. Siden det ikke alltid er økonomisk mulig å tilby de virkelig kostbare behandlingene gjennom denne ordningen, må vi finne passende løsninger, for eksempel proteser i stedet for implantater. Dette kan skape sinne og litt uenighet, men vi må kunne takle det også. Derfor er det bra hvis tannlegen som gjør undersøkelsen, har erfaring med å håndtere personer med underliggende sosiale problemer.

Evnen til å bygge relasjoner kan være avgjørende for om en pasient går i behandling eller ikke.

– Møt hverandre i øyehøyde, ta hensyn til ordvalg og tiltalemåter som gjør at pasienten risikerer å føle seg mindreverdig. Vær forsiktig med å bruke fagtermer som får pasienten til å føle seg usikker eller ikke forstår.

Ett system

Ifølge opplysninger fra Jobcentret i Kolding velger halvparten av de som får en første undersøkelse å fortsette med behandlingen. Når konsultasjonen er fullført, er det opp til den enkelte å søke privat tannhelsetjeneste for behandling. Den årlige kostnaden for satsingen er cirka

120 000 DKK, hvorav det meste er kompensasjon til private tannleger og klinikkassistenter som utfører den første mer grunnleggende undersøkelsen, etter møtet i den offentlige tannhelsen.

I 2020 trådte en ny dansk lov i kraft om tannhelse for sosialt utsatte personer. Denne er rettet mot de som på grunn av alkohol-, narkotika- eller annet misbruk normalt ikke søker regelmessig tannbehandling. Dette tilbudet, «sosial tannbehandling», bør sees på som en mulighet for de som er i sosialt utenforskap, men som ikke er i noen prosess for å søke jobb eller utdanning.

Programmet «sosial tannbehandling» er landsdekkende og kompletterer blant annet initiativet som startet i Kolding i 2014 når det gjelder å fange opp utsatte grupper til tannhelsen.

– Her har vi et samarbeid med sosialtjenesten, og med «gatepleierne» som jobber med hjemløse og med rusmisbrukere.

Selv om vi bare har vært i gang i et par måneder, merker vi en ganske stor interesse for å oppsøke tannbehandling blant disse personene. Chris Holm Christensen håper at det på sikt også vil være juridisk mulig for den offentlige tannhelsetjenesten å behandle pasientene som kommer fra det lokale Jobcentret.

– Vi har god kunnskap eller «know-how», og det kan være avgjørende for å skape en god relasjon og trygghet gjennom behandlingsprosessen. Forhåpentligvis kan de to forskjellige initiativene slås sammen til ett tilbud rettet mot individer som er sosialt utsatte på forskjellige måter, avslutter Chris Holm Christensen.